

Н.Г. Євченко, ДВНЗ "Українська академія банківської справи НБУ"

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ОПОДАТКУВАННЯ НА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У СИСТЕМІ ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ БАНКУ

Податковий аспект присутній е будь-якому сегменті управління фінансами банку. Оподаткування прямо впливає не тільки на досягнення найважливіших фінансових цілей банку (збільшення чистого прибутку і вартості бізнесу), але й на управління доходами, витратами, прибутком і капіталом, а опосередковано – і на інші напрямки фінансового менеджменту (формування фінансової політики, управління кредитним портфелем, портфелем цінних паперів тощо). У зв'язку з цим система управління податковим фактором у процесі прийняття управлінських рішень є невід'ємною частиною системи фінансового менеджменту в банку. У сучасній економічній літературі дана система визначається як податковий менеджмент.

Податковим менеджментом в банку є безперервний управлінський процес, який спрямований на комплексне використання способів і методів оптимізації впливу оподаткування з урахуванням стратегії розвитку банку в межах чинного законодавства. Основним завданням податкового менеджменту є оптимізація податкової діяльності банку з метою збільшення власних фінансових ресурсів. Функції податкового менеджменту спрямовані на оптимізацію податкового навантаження та виявлення і оцінку податкових ризиків. Особлива увага при розробці конкретних напрямів реалізації функцій податкового менеджменту приділяється визначенню оптимального і допустимого податкового навантаження на банк, оскільки високе податкове навантаження послаблює конкурентоспроможність банку та негативно впливає на ефективність його діяльності.

З метою оцінки впливу оподаткування на прийняття рішень у системі податкового менеджменту банку, на нашу думку, доцільно використати методи економіко-математичного моделювання, зокрема імітаційного моделювання. Імітаційне моделювання дає змогу дослідити внутрішню взаємодію функцій та елементів у складних системах – системі податкового менеджменту банку, перевірити якість прийнятих управлінських рішень, спрогнозувати результати впровадження нових проектів та стратегій у діяльності банку. Крім того, моделюючи вплив зовнішніх факторів – системи оподаткування, можна оцінити ефект такого впливу на функціонування банку, визначити критерії ефективності діяльності (оптимальне податкове навантаження та допустимий рівень податкових ризиків при запланованому рівні прибутковості банку), а також обрати варіанти відповідних управлінських рішень у системі податкового менеджменту.

Для цього в моделі необхідно описати структуру системи податкового менеджменту, її елементів та взаємозв'язків між ними та функціями фінансового менеджменту банку. Потім визначаються засоби відтворення

поведінки системи в імітаційній моделі. При цьому обов'язково відображаються властивості зовнішнього середовища, в якому функціонує система податкового менеджменту в банку, тобто задаються параметри податкового поля банку. У результаті розробляється сукупність алгоритмів, які описують процес прийняття рішень у системі податкового менеджменту, враховуючи задані критерії ефективності діяльності банку.

За наслідками імітаційного моделювання обирається один або декілька варіантів управлінських рішень, при цьому значення факторів та критеріїв, які використані в процесі моделювання, будуть прогнозними орієнтирами. Отримані в ході моделювання результати можуть бути використані і для цілей стратегічного управління фінансовою діяльністю банку.